

TYÖVÄEN SIVISTYSLITTO

VUONNA 1951



Työväen Sivistysliiton toimikunnan kertomus liiton toiminnasta vuonna 1951

I. Jäsenjärjestöt

Kertomusvuoden ajan kuuluivat liittoon: Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Finlands Svenska Arbetarförbund, Työväen Urheiluliitto, Suomen Kutomateollisuustyöväen liitto, Suomen Työväen Musiikkiliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Naisliitto, Suomen Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto, Työväen Näyttämöiden liitto, Suomen Kirjatyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto, Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö, Suomen Työväen Esperantoliitto, Suomen Liiketyöntekijäin liitto, Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto, Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, Suomen Rakennustyöläisten liitto, Suomen Työläisliitto, Suomen Muurarien liitto, Suomen Metallityöväen liitto, Suomen Kunnantyyöntekijäin liitto, Suomen Elintarviketyöläisten liitto, Suomen Puutyöväen liitto, Suomen Rautatieläisten liitto, Suomen Kuljetustyyöntekijäin liitto, Suomen Sosialidemokraattinen Sanomalehtimiesliitto, Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväenliitto, Suomen Vaatetustyöläisten liitto, Työväen Akatemian Toveriliitto, Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liitto, Suomen Veturimiesten liitto, Suomen Lasi- ja posliinityöväen liitto, Suomen Kansan Demokraattinen liitto, Suomen Naisten Demokraattinen liitto, Suomen Demokraattinen Nuorisoliitto, Suomen Kommunistinen Puolue, Väinö Voionmaan säätiö, Maa- ja Sekatyöväen liitto, Suomen Merimies-Unioni, Valtion virkailijain liitto, Suomen Sukeltajain liitto, Suomen Kiinteistötyöntekijäin liitto, Kristillisten Sosialidemokraattien liitto, Suomen Autoalan-työntekijäin liitto, Suomen Pienviljelijäin liitto ja Finlands Svenska Socialdemokratiska Ungdomsklubbars Centralkommitté.

II. Edustajisto

Liiton jäsenjärjestöjen valitsemina edustajina ja (varaedustajina) kuuluvat liiton edustajistoon vuonna 1951 seuraavat:

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen edustajina Maria Sinisalo, J. E. Janatuinen, A. E. Leino, Väinö Leskinen, Aaro Mäkelä, Helinä Halava, Armas D. Siimes, Aarne Paananen, Armas Myllymäki, Eino Kalkkinen, Esteri Lankinen ja Simo Juntunen (Toivo Kivinen, Pirjo Elo, Yrjö Saaristo, Eero Meriluoto ja Armas Salovirta);

Kulutusosnuuskuntien Keskusliiton edustajina Kalle Hyvärinen, J. Laakso, P. Raittinen, T. Hj. Långström, J. Jalava, Armi Toivanen, J. O. Arjanne, P. Heinimo, E. Heinivaara, V. Hiilos, E. Jääskeläinen, M. Kallinen, E. Keinonen, A. Keto, S. Valta, Elli Nurminen, Eino Pekkala, A. Lindström, S. Munter, E. Mäkinen, Toini Paasivuori, A. Pekkanen, E. Pärnänen, J. Raitio, S. Rosvall, Eero Vuoristo, Eino Sirén, A. Saarimaa, A. Salo, L. Takki, I. Nieminen, S. Salama, H. Tiainen, T. J. Puumalainen, Ragnhild Glans, Sanelma Saari, B. J. Salminen, Elli Valovuori, Nils Nilsson, Aimo Hautaniemi, Veikko Kuoppala, O. Häkkinen, Kalevi Koskivirta, Kyllikki Aarnio, Jaakko Hemmi, Terho Hänninen, Kaisu Metso ja Pauli Myllymäki (Aarno Varheenmaa ja Kerttu Koivisto);

Finlands Svenska Arbetarförbundin edustajana Gunnar Henriksson (Bruno Sundman);

Työväen Urheiluliiton edustajina Yrjö Enne, Toivo Salonen, Helvi Raatikainen, Lauri Nurmi, Toivo Mustonen, Vieno Aaltonen, Leo Huttunen, Esko Peltomäki, Pauli Koponen, Toivo Järvinen, Greta Rajala-Rinne ja Toivo Määttä (Lennart Kivi ja Eino Rantanen);

Suomen Kutomateollisuustyöväen liiton edustajina Eeti Nieminen, Matti Sundell ja Elma Rouhamo (Lempi Palomaa);

Suomen Työväen Musiikkiliiton edustajana N. J. Vastamäki (Yrjö Leiniö);

Suomen Sosialidemokraattisen Naisliiton edustajina Elsa Lappe, Ulla Tiilikainen ja Tyyne Paasivuori (Elsa Peräläinen, Anu Karvinen ja Terttu Sainio);

Suomen Sosialidemokraattisen Nuorisoliiton edustajina Olavi Hurri, Antti Hietanen, Hjalmar Råstedt, Matti Kangas ja Pentti Sulonen (Tauno Hietanen, Aino Puska, Laila Lindberg, Eila Alanko ja Valo Varjola);

Työväen Näyttämöiden liiton edustajana Niilo Teerimäki (Herman Kanon);

Suomen Kirjatyöntekijäin liiton edustajina Tauno Hänninen, Margit Merra ja Aarne Koskinen (Irja Hiltunen, P. Haavi ja Väinö Kalervo);

Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton edustajina Yrjö A. Saarinen, Mauno Merilinna ja Lauri Taskinen (Urho Merilinna ja Sylvia Vainionpää);

Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiön edustajana V. Liukkonen;

Suomen Työväen Esperantoliiton edustajana Kaarlo Jokinen (Aarne Lundström);

Suomen Liiketyöntekijäin liiton edustajina Veikko Kanerva, Lempi Lehto ja Aarne Happonen (Janne Hakulinen, Toivo Kaiponen ja Meeri Kalavainen);

Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton edustajina O. Lindblom, A. J. Hällström, J. Kivistö, Lyyli Heinonen, Elina Vuohio, V. Harinen, Y. Marttila, E. Antikainen, O. Turunen, Siiri Saarinen, R. Gustavsson, A. Räsänen, E. Salomaa, U. Hiironen, Hellä Järveläinen, S. Koutio, E. Lilja, V. Rautelin, Kerttu Muhonen, Olavi Järvelä, Anna Mikkonen, Heikki Helkavuori, Marjatta Asplund, Helvi Halme, Into Mattila ja Toivo Anttila (Väinö Nenola, Kaarlo Haapanen, Klaus Kallio, Väinö Vanhanen, Alpo Rantanen ja Mirjam Turunen);

Suomen Paperiteollisuudentyöntekijäin liiton edustajina Sulo Peltonen ja Veikko Kaljunen;

Suomen Rakennustyöläisten liiton edustajina Kosti Ranta, Aarne Saarinen, Jaakko Virtanen ja V. Rautelin (Uuno Syrjä ja Arno Grönlund);

Suomen Työläisliiton edustajina Eila Mahlberg ja Väinö Koskio;

Suomen Muurarien liiton edustajina Kalle Aalto (Urho Kilpinen);

Suomen Metallityöväen liiton edustajina V. Liljeström, P. Laitio, A. Vainio, Onni Närvänen, J. Kivi ja T. J. Kuukkanen (V. Puska, A. Rantanen, E. Mansikka, E. Salonen ja Väinö Laitinen);

Suomen Kunnantyöntekijäin liiton edustajina Rauha Ruohonen, S. Friberg ja Lauri Louhivaara (E. Kulmala, E. Hintikainen);

Suomen Elintarviketyöläisten liiton edustajina Aili Sippola ja Lasse Häkkinen (Elsa Aaltonen);

Suomen Puutyöväen liiton edustajina Ananias Riikonen, Hj. Virtanen ja Veikko Porkkala (Artturi Järvinen);

Suomen Rautatieläisten liiton edustajina E. M. Kallio, H. V. Haapasalmi ja A. Välikoski (A. Tahvanainen, E. Kaunisto ja A. Stenman);

Suomen Kuljetustyöntekijäin liiton edustajina Lauri Vilenius ja V. Suutari (Reino Lindholm ja Albert Oksanen);

Suomen Sosialidemokraattisen Sanomalehtimiesliiton edustajana Erkki Wiksten (K. A. Manninen);

Suomen Nahka-, Jalkine- ja Kumityöväenliiton edustajina Johan Halme ja Eeva Kinnunen (Jalmari Kanerva ja Erkki Lassinen);

Suomen Vaatetustyöläisten liiton edustajina Anni Ekström ja Viktor Nuutinen (Signe Heinonen ja Toini Vuorinen);

Työväen Akatemian Toveriliiton edustajana Into Kallio;
Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liiton edustajana Väinö Salmikari (Yrjö Karisalmi);

Suomen Veturimiesten liiton edustajana K. A. Lehtonen (K. J. Nurminen);

Suomen Lasi- ja posliinityöväen liiton edustajana Jouko Salminen;

Suomen Kansan Demokraattisen liiton edustajina Niilo Väre, Maila Kujala, Anni Salminen, Martti Nieminen, Erkki Kumpulainen, Leo Kaspio, Oiva Kalso ja Jaakko Leino (Yrjö Laine, Eero Hautojärvi, Eino Pekkarinen ja Aili Siltanen);

Suomen Naisten Demokraattisen liiton edustajina Aira Koskinen, Sirkka-Liisa Lähteenoja ja Selma Mäkelä (Aino Syrjälähti, Sylvi Rinne ja Martta Raunio);

Suomen Demokraattisen Nuorisoliiton edustajina Toivo Karppinen, Anja Väliniemi, Markus Kainulainen, Olavi Laine ja Anna-Liisa Malmgren (Paavo Kivikoski, Taimi Andersson, Anita Jalo ja Veikko Heinonen);

Suomen Kommunistisen Puolueen edustajina Aino Kuosmanen, Kauko Heikkilä, Anni Ikonen, Mirjam Tiilikainen-Suvanto, Hemming Lindholm ja Kaarina Junntila (Aili Korpi, Toivo Aaltonen, Anna-Liisa Ranta ja Lydia Arppe);

Väinö Voionmaan Säätiön edustajana Ilmari Voionmaa (Emmanuel Lammi);

Maa- ja sekatyöväen liiton edustajina G. Laine, Eino Vilhunen ja Otto Hokka (Jalo Rosendahl);

Suomen Merimies-Unionin edustajina Niilo Wälläri ja Tauno Ahonen.

Valtion Virkailijain liiton edustajana Toivo Leppä (Heikki Nurmi-puro);

Suomen Sukeltajain liiton edustajana Veikko Lempinen (Kauko Vainio);

Suomen Kiinteistötyöntekijäin liiton edustajana Arvo Siro;

Kristillisten Sosialidemokraattien liiton edustajana Kalle Hautamäki (Matti Laukkanen);

Suomen Autoalantyöntekijäin liiton edustajana S. Koutio (Salli Hantunen);

Suomen Pienviljelijäin liiton edustajina Marita Nurmunen, Simo Juntunen ja Elli Kallioranta (Paavo Vihavainen ja Helmi Laesterä).

Liiton edustajisto kokoontui kertomusvuoden aikana kahdesti. Liiton kevät- ja vuosikokous oli toukokuun 16 p:nä ja syyskokous joulukuun 7 p:nä.

Vuosikokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton toimikunnan kertomus v:lta 1950 sekä liiton tilikertomus kalenterivuodelta 1950, vahvistettiin tilinpäätös ja myönnettiin tilivelvollisille vapaus vuoden 1950 tileistä.

2) Hyväksyttiin toimikunnan esittämä ehdotus toimintasuunnitelmaksii toimikautta 1.6.1951—31.5.1952 varten.

3) Liiton toimikuntaan kahdeksi seuraavaksi 1.6.-51 ja 1.6.-52 alkavaksi toimintakaudeksi valittiin Yrjö Kallinen, Aune Laurikainen, R. H. Oittinen ja Veikko Puskala varsinaisiksi ja Lauri Junntila ja Pekka Ylivuori varajäseniksi.

4) Liiton taloudenhoidon ja tilien tarkastajiksi valittiin Kulutus-osuuskuntien Keskusliiton määräämä tarkastaja ja Pritiof Sundqvist, varalle Lauri Lahtikivi.

Virallisten kokousasiain käsittelyn päätyttyä esitelmöi professori Yrjö Ruutu aiheesta: Yhteiskunnallinen korkeakoulu uudistusvaiheessa.

Syyskokouksessa tehdyistä päätöksistä mainittakoon:

1) Hyväksyttiin liiton sihteerin esittämä katsaus liiton toiminnasta ja taloudesta v. 1951.

2) Hyväksyttiin toimikunnan laatima ehdotus liiton tulo- ja menoarvioksi vuodeksi 1952.

Varsinaisten kokousasioiden päätyttyä piti valistussihteeri Nestori Parkkari esitelmän aiheesta: Kansankorkeakoulujen mietinnöstä.

III. Toimikunta, opintojohtokunta, toimisto ja opintoneuvojat

Koko kertomusvuoden ajan kuuluivat liiton toimikuntaan *Yrjö Kallinen, R. H. Oittinen, Sylvi-Kyllikki Kilpi, Aune Laurikainen, Lyyli Takki, Veikko Puskala* ja *Olavi Järvelä* varsinaisina ja *Nestori Parkkari, Lars Junntila* ja *Toivo Salonen* varajäseninä. Varajäseninä ovat olleet myös *Uuno Nokelainen* 1.1.—31.5. välisenä aikana ja *Pekka Ylivuori* 31.5. lähtien. Toimikunnan puheenjohtajana on ollut Yrjö Kallinen, varapuheenjohtajina R. H. Oittinen ja Nestori Parkkari ja sihteerinä liiton sihteeri Arvi Hautamäki. Liiton puheenjohtaja, molemmat varapuheenjohtajat ja sihteeri ovat muodostaneet *johtajaoston*. Toimikunta on vuoden kuluessa pitänyt 8 kokousta. Kokouksiin ovat toimikunnan jäsenet osallistuneet seuraavasti: Nestori Parkkari 8 kertaa, Veikko Puskala 7 kertaa, Yrjö Kallinen 6 kertaa, Lyyli Takki 6 kertaa, Olavi Järvelä 6 kertaa, Aune Laurikainen 6 kertaa, Toivo Salonen 5 kertaa, R. H. Oittinen 4 kertaa, Lars Junntila 4 kertaa, Uuno Nokelainen 4 kertaa, Pekka Ylivuori 3 kertaa ja Sylvi-Kyllikki Kilpi ei yhtään kertaa.

Liiton *opintojohtokunnan*, joka toimii toimikunnan valtuuttamana ja päättää liitolle myönnettyjen luento- ja opintokerhovarojen käytöstä ja opintotyön järjestelystä muodostavat liiton puheenjohtaja ja sihteerit.

Liiton sihteerinä, taloudenhoitajana ja toiminnan johtajana on ollut *Arvi Hautamäki*, liiton toimistosihteerinä on ollut *Oiva Valavaara*, opintosihteerinä *Kaisa Salonen* koko vuoden, 31.3 saakka *Annikki Saarela-Johansson* ja 1.5 lähtien *Sakari Kiuru*. Merimiesten Opintotoimikunnan sihteerinä *Berndt E. Johansson* ja TSL:n ruotsalaisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) sihteerinä *Anna Bondestam*.

Toimiston hoitajana ja kirjanpitäjänä on kuluneena vuotena ollut *Bertta Latvala*, kanslistina *Xenia Parvos*, opintokerhoasiain hoitajana *Irene Remes*, konekirjoittajana *Anneli Jalo*, kirjeopiston hoitajana *Kirsti Kaukolampi*, konttoristina *Eila Vehviläinen* ja lähetteinä *Helena Lakso* 15.7 saakka ja *Irja Merilinna* 31.12 saakka.

Opintoneuvojina ovat toimineet *Paavo Niemi*, *Anni Vallanti*, *Olavi Lindberg* (keskuspaikkana Turku), *Kerttu Värn* (keskuspaikkana Rovaniemi) koko vuoden ja Merimiesten Opintotoimikunnan opintoneuvojina 1.7 lähtien *Urho Räsänen*. Työväen Sivistysliiton opintoneuvojina on ollut myös Helsingin Työväen Sivistystyöjärjestön sihteeri *Hannes Kasanen*.

Toimistosta on kertomusvuoden aikana postitettu 9 736 (edellisenä vuonna 9 812) kirjettä, korttia ja ristosidettä sekä 145 (163) eri lähettyksessä yhteensä 14 066 (13 471) kiertokirjettä tai niihin verrattavaa lähetystä.

Opintokerhoille valtionavustuksena jaettujen kirjalähettyksien, joiden arvo lähetyskuluineen oli 339 000: — (405 000: —), lisäksi on toimisto välittänyt kirjoja yhteensä mk 810 789: — (512 045: —) arvosta, joten kertomusvuoden aikana välitettyjen kirjojen yhteinen arvo on mk 1 149 789: — (917 045: —).

IV. Merimiesten Opintotoimikunta

Merimiesten Opintotoimikuntaan ovat kertomusvuoden aikana kuuluneet liiton edustajina *Arvi Hautamäki*, *Anna Bondestam* ja *Hannes Kasanen*, Suomen Merimies-Unionin edustajina *Niilo Wälläri* ja *Tauno Ahonen*, Folkets Bildningsförbund'sta *Ragni Karlsson* ja SAK:sta *Runar Gustafsson*. Toimikunnan puheenjohtajana on toiminut *Arvi Hautamäki*, varapuheenjohtajana *Niilo Wälläri* ja palkattuna sihteerinä *Berndt E. Johansson*. 15.7 lähtien on opintotoimikunnan palkattuna opintoneuvojana toiminut *Urho Räsänen*. Toimikunta on vuoden aikana pitänyt 9 kokousta.

Toimintakautena on laivoihin perustettu 12 uutta laivakerhoa, joiden jäsenmäärä yhteensä on n. 100. Aikaisemmin perustetuista kerhoista on jatkuvasti ollut toiminnassa 23, joten kerhojen kokonaismäärä on ollut 35 jäsenmäärän noustessa 300:aan. Kerhot ovat opiskelleet kirjeopistojen välityksellä ja opintoaineet ovat jakautuneet

seuraavasti: englanninkieli 19 kerhoa, merimiesten ammatillista järjestäytymistä käsittelevä kurssi 6 kerhoa, espanjankieli 5 kerhoa, matematiikka 2 kerhoa ja muut aineet 3 kerhoa.

Opintoaineistoa ja kirjekursseja on välitetty myös sellaisille merimiehille, jotka ovat halunneet opiskella opintokerhoihin kuulumatta. Nämä opiskelijat ovat pääasiassa opiskelleet samoja aineita kuin opintokerhotkin.

Kertomusvuoden aikana on opintotoimikunta järjestänyt seuraavat 3 kurssit ja yhdet luentopäivät:

1) Alusten luottamusmiesten iltakurssit helmi—toukokuun aikana Helsingissä Merimies-Unionin kirjastohuoneessa.

2) Matematiikan kurssit syys—joulukuun aikana konemestarikurssin oppilaille Helsingissä Merimies-Unionin kirjastohuoneessa. Osanottajia 12.

3) Opinto-ohjaaja- ja laivanluottamusmieskurssit Lohjan Suittilassa Merimies-Unionin lomakodissa 16—30.10. Osanottajia 28, joista yksi norjalainen vaihto-oppilas.

4) Merimies-Unionin toimihenkilöiden luentopäivät 31.10—2.11 Merimies-Unionin lomakodissa.

Neljä suomalaista merimiestä on ollut vaihto-oppilaina Ruotsin ja Norjan veljesjärjestöjen kursseilla.

Kuluneena vuotena on kirjastotoiminta ollut erittäin vilkasta. Kirjastoa on jatkuvasti täydennetty ja laajennettu ja laivakirjakaappien lukua tuntuvasti lisätty. Edellisenä vuotena alkanut merimiehiä varten tarkoitettu radiotoiminta on myös jatkunut ja lähetyksiä on ollut entiseen tapaan joka sunnuntai sekä ruotsin- että suomenkielisinä.

Uutena työmuotona Merimiesten Opintotoimikunnan yhteyteen on vuoden aikana liitetty merimiesten urheilutoiminta. Valtion Urheilulautakunnan myönnettyä tätä toimintaa varten 200 000 markan määrärahan perustettiin erityinen Kauppalaivaston Urheilutoimikunta, jossa Merimiesten Opintotoimikunta, Työväen Sivistysliitto ja eri merimies- ja urheilujärjestöt ovat edustettuina.

Opintosihteerinä *Berndt Johansson* teki helmikuussa opintomatkan Ruotsiin, jonka aikana hän tutustui Ruotsin merimiesten opintotoimintaan ja osallistui merimiehille pidettyihin kursseihin Malmössä.

V. Työväen Kuvataidetoimikunta

Työväen Kuvataidetoimikuntaan ovat kertomusvuoden aikana kuuluneet tohtori *Sakari Saarikivi* puheenjohtajana, Työväen Sivistysliiton opintosihteerinä *Kaisa Salonen* sihteerinä ja muina toimikunnan jäseninä pääsihteerinä *Arvi Hautamäki*, taiteilijat *Gösta Diehl*, *Aimo*

Tukiainen, Tapio Tapiovaara, K. Koroma, O. Jauhiainen ja T. von Boehm Suomen Taiteilijaseurasta sekä sihteeri Olavi Järvelä, toimittaja Erkki Roiha ja maisteri Helvi Raatikainen TSL:n edustajiston valitsemia.

Toimikunnan työ on kuluneen vuoden aikana jatkunut osaksi edellisinä vuosina viitoitettuun tapaan, osaksi on aikaansaatu uusia toimintamuotoja, joilla kuvataide-toimikunta on vakiinnuttanut asemaansa huomattavasti. Sihteeri on ollut kirjeenvaihdossa yksityisten kuvataideharrastuksesta kiinnostuneiden ihmisten kanssa saaden täten kuvataide-toimikunnalle yhdysmiehiä eri paikkakunnilla. Toimikunnan työn tunnetuksi tekemiseksi on edelleen lähetetty useita kiertokirjeitä ja kirjoitettu sanomalehdille taideharrastuksia esitteleviä artikkeleita.

Kertomusvuoden aikana on toimikunta järjestänyt taideluentotilaisuuksia Lahdessa, Tampereella, Valkeakoskella, Kotkassa, Rovaniemellä, Torniossa ja Kemissä. Luentojen yhteydessä on esitetty kuvaheittimellä eri taidejärjestöjen valmistamia taiderainoja. Taidetoimikunta on myös omatoimisesti ryhtynyt useitten taidetta ja toimikunnan työtä esittelevien rainojen laatimiseen ja näistä taiteilija T. Tapiovaaran laatima raina »Arkitaide—maailmantaide» valmistui kuluneen vuoden aikana.

Vuoden kuluessa liittyi Työväen Kuvataide-toimikuntaan 194 jäsentä, joista ryhmäjäseniä 7. Ohjesäännön mukaisissa arpajaisissa arvoitiin 11 taideteosta, joiden yhteinen arvo oli 28 100 mk.

VI. Sivistystyö metsä- ja uittotyömailla

Valtion »Sivistystyön järjestäminen metsä- ja uittotyömailla» kohdalle merkityistä varoista sai liitto kuluneena vuotena käytettäväkseen kolmensadankuudenkymmenentuhannen markan suuruisen avustuksen. Saaduilla varoilla on työtä metsä- ja uittotyöväen keskuudessa jatkettu pääasiallisesti entisiä toimintamuotoja käyttäen. Opintoneuvojat ovat tehneet matkoja metsä- ja uittoseuduille opinto-kerhotoiminnan ja opiskelun merkityksen tunnetuksi tekemiseksi ja opintoneuvoja Kerttu Värn, jonka koti-keskuspaikkana on Rovaniemi, on jatkuvasti suorittanut suuren osuuden työstään metsätyöväen keskuudessa.

Metsämiesten Säätiöltä saamillaan varoilla on liitto edelleen kehittänyt metsämiesten siirtokirjastotoimintaa. Aikaisempien 30 siirtokirjastokaappiin lisäksi on hankittu 20 uutta kaappia, niin että näiden luku nyt on 50. Kussakin kaapissa on 32—36 eri aloja käsittelevää teosta. Siirtokirjaston keskuspaikkoina ovat Joensuu, Kajaani, Oulu ja Rovaniemi, joissa kaappien lähettämisestä metsämailla huolehtii määrätty henkilö. Koko kirjaston hoidosta vastaa opintoneuvoja

Kerttu Värn huolehtien kirjaston täydentämisestä ja kirjastokaappien täyttämistä sekä valvoen kaappien lähetystä ja niiden siirtoa työmaalta toiselle. — Kirjaston käyttö liittyy läheisesti opintotyön ohjaukseen metsätyömailla ja matkoillaan opintoneuvojat esittelevätkin kirjastoa ja luennoiden lukemisen merkityksestä ohjaavat metsätyöläisiä kirjojen pariin.

Yhdessä Maa- ja sekatyöväen liiton kanssa järjesti liitto metsä- ja uittotyöväen opinto-ohjaajakurssit Rovaniemellä 26.10—4.11 ja Pielisensuun Ristisaassa 7.12—14.12. Kurssilla oli osanottajia Lapista ja Kainuusta. Luennoissa käsiteltiin pääasiallisesti metsätyöläisten järjestötoimintaa ja ammattityötä koskevia kysymyksiä.

Vuoden aikana valmistui myös lopullisesti kirjeellinen kurssi »Metsä- ja uittotyöväen kurssi», joka sisältää 7 eri metsätyöläisten ammattitietoutta ja ammatillista järjestäytymistä käsittelevää opetuskirjettä.

VII. TSL:n ruotsinkielinen sihteeristö

TSL:n ruotsinkielisen sihteeristön (ABF:s svenska sekretariat) toimikuntaan ovat kuluneena vuotena kuuluneet Fritiof Sundqvist puheenjohtajana, Runar Gustafsson varapuheenjohtajana ja muina toimikunnan jäseninä Gudrun Mörne, Sirkka Räikkönen ja Bertel Nybergh. Sihteerinä on ollut Anna Bondestam ja opintoneuvojana Lars Lindeman. Toimikunta on pitänyt 6 kokousta.

Ruotsalaisista opintokerhoista on 24 ollut toiminnassa kertomusvuoden aikana, näistä 11 on toiminut kaupungeissa ja kauppaloissa ja 13 maaseudulla. 8 kerhoa opiskeli yhteiskuntatietoa, 4 kunnallisoppia, 3 järjestötehtäviä, 3 kansantaloutta ja muut ruotsinkielistä, sosialismia ja psykologiaa.

Elokuun 19—28 päivien välisenä aikana järjesti sihteeristö opinto-ohjaajakurssit Työväen Akatemiassa Kauniaisissa. Kurssiaineena oli yhteiskuntatieto ja osanottajien määrä oli 30. Tämän lisäksi on sihteeristö järjestänyt 5 paikallista kunnallistiedon kurssia ja yhdet järjestötehtävien kurssit, joten kaiken kaikkiaan on vuoden aikana järjestetty 7 kurssit, joiden yhteenlaskettu kurssipäiväluku oli 21 ja osanottajien yhteismäärä 141.

Ruotsinkielisen sihteeristön toiminnan taloudellisenä pohjana on pääasiallisesti ollut sen valtiolta saamat avustukset, joiden yhteissumma oli 417.500 markkaa. Tämän lisäksi on varoja toimintaa varten kertynyt jäsenjärjestöjen jäsenmaksuista, kirjavälityksestä ja eri ruotsinkielisten kuntien myöntämistä apurahoista.

VIII. Työväenliikkeen kansansivistysopillinen tutkimus

Liiton edustajiston syyskokouksessa 1948 päätettiin toimeenpanna tieteellinen tutkimus työväenliikkeen piirissä suoritetusta sivistystyöstä. Tutkimusta johtavaan toimikuntaan kuuluvat puheenjohtajana liiton pääsihteeri Arvi Hautamäki, tiedemiesjäsenenä professori Urpo Harva sekä muina jäseninä Eikka Mäkinen, Helvi Raatikainen, Nestori Parkkari ja Erkki Salomaa.

Suunnitelmaan kuuluvat paikallistutkimukset Tampereella ja Imatralla on kuluneen vuoden aikana suoritettu loppuun. Niihin perustuvat laskelmat ja selostuksen laatii Yhteiskunnallisen korkeakoulun Yhteiskuntatieteellinen tutkimuslaitos professori Urpo Harvan johdolla. Samoin on laadittu käsikirjoitus, joka sisältää selostuksen työväen omaehtoisen sivistystyön kehityksestä, Työväen Sivistysliiton perustamisesta ja toiminnan alkuvaiheista, työväenliikkeen yleisorganisaatiosta, eräiden liiton jäsenjärjestöjen valistus- ja sivistystyöstä, TSL:n omasta toiminnasta sekä työväen kansanopistoista. Käsikirjoituksen viimeistely on siirtynyt v:n 1952 puolelle, samoin myös tutkimuksen painatus.

IX. Työväenliikkeen opistot

Liitto on katsonut toimintapiiriinsä kuuluvan yhteyden pidon työväenliikkeen opistoihin.

1. Väinö Voionmaan Opiston toiminnan aloittaminen.

Liiton toimistossa on hoidettu v:n 1950 lopulla aloitettu Väinö Voionmaan Säätiön raha- ja tavarakeräys. Rahakeräyksestä tehtiin virallinen tilitys 7.12.1951. Säätiön viime vuoden tilinpäätöksessä voitiin rahan keräyksen ja siihen liittyvien lahjoitusten tuotoksi merkitä 5 162 910 markkaa. Tavarakeräyksen arvo on noin 1 500 000 markkaa.

Opiston rakennukset valmistuivat lopullisesti keväällä 1951. Opiston toiminta aloitettiin järjestämällä ensin ns. kansanopistokursit huhtikuun 22 ja kesäkuun 2 p:n 1951 välisenä aikana. Opisto vihittiin tarkoitukseen syyskuun 30 p:nä 1951. Säätiön hallituksen anomuksesta suostui opetusministeriö siihen, että opiston nimeksi tuli Väinö Voionmaan Opisto.

Väinö Voionmaan Opiston ensimmäinen lukuvuosi alkoi lokakuun 1 p:nä 1951.

2. Työväenliikkeen opistojen yhteistyö.

Liiton aloitteesta järjestettiin syyskuun 29 p:nä 1951 Väinö Voionmaan Opistossa työväenliikkeen opistojen opettajain ensimmäinen neuvottelukokous, jossa olivat Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston, Väinö Voionmaan Opiston ja Pajulahden Urheiluopiston kaikki opettajat ja liiton sihteerit. Tässä kokouksessa sovittiin jatkuvasta yhteistyöstä.

X. Paikalliset työväen sivistystyöjärjestöt

Työväen Sivistysliiton alaisia paikallisia työväen sivistystyöjärjestöjä, joiden tarkoituksena yksissä toimin liiton kanssa on työskennellä paikkakuntansa ja lähiympäristön työväen sivistystoiminnan elvyttämiseksi ja järjestämiseksi, on kertomusvuoden aikana ollut toiminnassa Forssassa, Hausjärvellä, Helsingissä, Helsingin maalaiskunnassa (keskuksena Tikkurila), Hyvinkäällä, Hämeenlinnassa (Hämeenlinnan mlk., Vanaja, Hattula, Tyrväntö), Iisalmessa (myös mlk.), Janakkalassa (keskuksena Turenki), Jyväskylässä, Imatralla, Kainuussa (keskuksena Kajaani), Kemissä, Kokkolassa, Konnevedellä, Kotkassa (Kymi), Kuopiossa (myös mlk.), Lahdessa, Lappeenrannassa, Lohjalla (myös mlk.), Mikkelissä, Nokialla, Oulussa (myös eräät ympäristökunnat), Pielavedellä, Porissa (myös mlk., Ulvila, Nakkila), Rautalammilla, Riihimäellä, Rovaniemellä, Ruovedellä, Salossa, Savonlinnassa (Sääminki), Tampereella, Turussa, Uusikaupungissa, Varkaudessa, Viidissä ja Äänekoskella.

Vuoden lopussa oli sivistystyöjärjestöjä 36.

Nämä järjestöt ovat paikallisten työväenjärjestöjen ja opintokerehojen valitsevien edustajien muodostamia keskuselimiä ja kantavat toimintansa rahoittamiseksi sääntömääräistä jäsenmaksua. Useat sivistystyöjärjestöt ovat saaneet käytettäväkseen myös kunnallisia apurahoja.

Sivistystyöjärjestöjen edustajien neuvottelukokous pidettiin Keuruulla Keurusselän lomahotellissa 13—14.1. Kokouksessa oli läsnä 50 edustajaa 26:sta sivistystyöjärjestöstä ja 8 liiton toimihenkilöä.

XI. Liiton saamat avustukset, jäsenverot ja muut tulot

Liiton yleisiin menoihin käytettäväksi myönnetty valtionavustus oli vuonna 1951 4 985 000 markkaa. Jäsenjärjestöjen jäsenmaksuja kertyi 3 444 511 markkaa. Tämän lisäksi on liitolla ollut käytettä-

vanään 386.203 markkaa, mikä summa kertyi kirjallisuuden välittämisestä, korkotuloista ja luentotilauksista.

Vuoden aikana sai liitto määrättyihin tarkoituksiin varoja seuraavasti: Valtion Kansansivistyslautakunnan myöntämänä mk 1 784 000 opintokerhotoimintaa varten ja mk 530 000:— kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa varten, valtakunnan syrjäseuduilla suoritettavaa sivistystyötä varten varatuista valtionvaroista mk 275 000:—. Ent. karjalan Kannaksen rahastosta mk 40 000:—, kauppa- ja teollisuusministeriön ns. lästimaksurahastosta mk 600 000:— merimiesten opintotoiminnan järjestämiseksi, sosiaaliministeriöltä mk 80 000:— raittiustoiminnan edistämiseksi merimiesten keskuudessa, Suomen Merimies-Uniolla mk 200 000:— merimiesten opintotoiminnan tukemiseksi, veikkausvaroista mk 200 000:— merimiesten urheilutoiminnan järjestämiseksi, Jenny ja Antti Wihurin rahastosta mk 178.179:— merimiesten opintotoimintaa varten, opetusministeriöltä metsä- ja uittotyöväen keskuudessa suoritettavaa sivistystyötä varten mk 360 000:—, Metsämiesten Säätiöltä mk 150 000:— metsämiesten siirtokirjaston täydentämiseen sekä Työväen kuvataide-toimikunnan työn edistämiseen raha-arpajaisten voittovaroista mk 100 000:—.

Liiton syksyllä 1950 järjestämien arpajaisten, jotka Kansan Pika-arpajaiset r.y. hoiti, tuotto 1 125 243 markkaa tilitettiin liitolle kertomusvuoden alkupuolella. Siitä siirrettiin Työväen Sivistysrahastoon 78 555 markkaa ja loppuerä 1 046 688 markkaa on rahastoitu varattujen varojen tilille.

XII. Luentotoiminta

1. Luentovarojen käyttö.

Valtion tulo- ja menoarvioon vuodeksi 1951 kansantajuista tieteellistä luentotoimintaa varten otetusta 1 850 000 markan suuruisesta määrärahasta myönnettiin Työväen Sivistysliiton välityksellä käytettäväksi 530 000 markkaa eli 28,6 % koko määrärahasta. Korvauksia myönnettiin kaikkiaan 79 kurssilla pidetyistä 270 luennoista mk 366 700:— ja matkakuluista mk 105 472:— eli yhteensä mk 472 172:—. Luentovaroja on tämän lisäksi käytetty toimisto- ja palkkakuluihin mk 58 000:—. Luentopalkkio on ollut 1000—2000 markkaa. Menot luentoa kohden ovat olleet keskimäärin mk 1 749:—. Kuulijoita on luennoilla ollut yhteensä 9 254 ja keskimäärin luentoa kohden 34,2 henkeä.

2. Luentojen jakautuminen lääneittäin.

Laani	Kurssien luku	Luento- jen luku	Luentoja kurssia kohden	Kuulijoita Kaikkiaan	Luentoa kohden
Uudenmaan	13	58	4,4	1 900	32,7
Turun ja Porin	13	44	3,3	1 385	31,2
Hämeen	14	39	2,7	1 285	35,4
Kymen	9	22	2,4	1 456	66,1
Mikkelin	5	16	3,2	714	44,6
Kuopion	7	23	3,2	459	19,9
Vaasan	13	39	3,0	1 179	30,2
Oulun	2	16	8,0	394	24,6
Lapin	3	13	4,3	482	37,0
Koko maa	79	270	3,4	9 254	34,2

3. Avustusten jakautuminen lääneittäin.

Laani	Luento- palkkiot mk	Matka- kulut mk	Kaikkiaan mk	Luentoa kohden mk	Kuulijaa kohden mk
Uudenmaan	77 500	6 470	83 970	1 448	44
Turun ja Porin	65 700	16 266	81 966	1 863	59
Hämeen	61 500	19 224	80 724	2 070	63
Kymen	28 500	5 282	33 782	1 536	23
Mikkelin	20 500	10 810	31 310	1 957	44
Kuopion	31 500	16 550	48 050	2 089	104
Vaasan	46 000	18 410	64 410	1 651	55
Oulun	18 000	12 460	30 460	1 904	77
Lapin	17 500	—	17 500	1 346	36
Koko maa	366 700	105 472	472 172	1 749	51

Luentopalkkio luentoa kohden koko maassa mk 1 358:—

Matkakulut „ „ „ „ „ 391:—

4. Luentojen aiheet.

Sosialismi ja työväenliikkeen historia	70
Sielutiede, filosofia, kasvatus ja itsekasvatus	45
Kunnallistieto	31
Taloustiede ja sosiaalipolitiikka	24
Musiikki, taide ja kulttuuri	21
Ammattiyhdistysliike ja yhteiskunta	19

Kirjallisuus ja estetiikka	12
Suullinen esitystaito	10
Yhdistyslainsäädäntö	7
Kansantalous	6
Valtio-opilliset kysymykset	5
Yhteiskunnallinen tieto ja kasvatus	4
Kansansivistystyö	4
Työlainsäädäntö	4
Sosiologia	2
Luonnontieteet	1
Muita (matkakuvauksia ym.)	5

Luentoja yhteensä 270

5. Luennoitsijat.

Valavaara, Oiva, toimistosihiteeri	41
Hautamäki, Arvi, kouluneuvos	25
Salonen, Kaisa, fil. maist.	23
Salomaa, Erkki, sosionomi	16
Kiuru, Sakari, valtiot. kand.	13
Vallanti, Anni, opintoneuvoja	8
Saarela-Johansson, Annikki, fil. kand.	8
Kolula, Aira, fil. maist.	8
Hautamäki-Hiltunen, Terttu, yhteisk. kand.	8
Paasivirta, Juhani, fil. toht.	7
Kontula, Arvi, sosiaalijohtaja	5
Tapiovaara, Tapio, taiteilija	5
Niemi, Paavo, opintoneuvoja	4
Lohtander, Ville, toimitsija	4
Kallinen, Yrjö, johtaja	4
Virtanen, Väinö R., toimitsija	4
Aaltonen, Aimo, kansanedustaja	4
Parkkari, Nestori, valistussihiteeri	4
Jokinen, Onni, toimitsija	4
Penttinen, Eila, opettaja	4
Tattari, Väinö, toimitsija	4
Laitinen, Väinö, toimitsija	3
Aaltonen, Toivo, toimitsija	3
Kaspio, Leo, opintosihiteeri	3
Saarikivi, Sakari, fil. toht.	3
Saari, Yrjö A., pääsihteeri	3
Wäre, Urho, kunnallissihiteeri	3

Uoti, Olli J., valtiot. kand.	2
Lahtinen, V. O., valtiot. kand.	2
Kivimäki, T. O., fil. maist.	2
Kiviluoto, Hillevi, fil. maist.	2
Verho, Urho, fil. toht.	2
Mäkelä, Aaro, tuomari	2
Janatuinen, J. E., kunnallisneuvos	2
Suominen, Unto, kauppalanjohtaja	2
Saarnio, Uuno, dosentti	2
Kauppi, Raili	2
Pennanen, Jarno, kirjailija	2
Vallinharju, Kaarlo	2
Kilpi, Sylvi-Kyllikki, fil. maist.	2
Liukkonen, Väinö, fil. maist.	2
Kosonen, Viljo, toiminnanjohtaja	2
Lehto, Kunto, ylioppilas	2
Rantanen, Jaakko, ylioppilas	2
Kaprio, Leo, lääket. lis.	2
Salonen, Edv., toimitsija	2
Värn, Kerttu, opintoneuvoja	2
Viitala, Eero, toimitsija	2
Nevalainen, Eino, opettaja	2
Lumme, Anna, rouva	1
Seppä, Kerttu, odont. lis.	1
Salama, Aune, opettaja	1
Toivonen, Otto, kansanedustaja	1
Kallio, Into, kirjailija	1

Luentoja yhteensä 270

XIII. Opintokerhotoiminta

1. TSL:n opintokerhot työ kautena 1950—1951.

Kaikkiaan ilmoittautui työkauden 1/6 1950—31/5 1951 välisenä aikana 705 (ed. työkauteen 872) pääkerhoa, joissa yhteensä oli 820 (966) opintoryhmää ja niissä yhteensä 12 114 (13 879) opiskelijaa. Opiskelijoista oli 56,3 % (60,7 %) miehiä ja 43,7 % (39,3 %) naisia. Opiskeluryhmien keskimääräinen jäsenluku oli 14,7, josta 8,3 miestä ja 6,4 naisia.

Tilastossa esiintyvien opintokerhojen lisäksi toimi liiton alaisena 43 laivaopintokerhoa, jotka pääasiallisesti opiskelivat vieraita kieliä.

Eri läänien kesken jakautuivat opiskeluryhmät ja niissä opiskelleet seuraavasti:

Laani	Kerhoja:		Jasenia:		Yhteensä
	Pää-kerhoja	Opintoryhmiä	Miehiä	Naisia	
Uudenmaan	96	132	958	1 168	2 126
Turun ja Porin ..	106	116	1 114	666	1 780
Hämeen	144	159	1 326	909	2 235
Kymen	51	61	434	421	855
Mikkelin	32	35	291	273	564
Kuopion	108	119	1 083	653	1 736
Vaasan	96	116	908	656	1 564
Oulun	38	41	332	267	599
Lapin	34	41	375	280	655
Koko maa	705	820	6 821	5 293	12 114

Maaseudun ja kaupunkien ym. asutuskeskusten osuutta toisistaan verrattaessa jakaantuvat ryhmät, jos ne jaetaan kahteen ryhmään siten, että toiseen tulevat varsinaisella maaseudulla ja toiseen kaupungeissa, kauppaloissa, taajaväkisissä yhdyskunnissa ja tehdaskylissä sekä niihin verrattavissa asutuskeskuksissa toimivat opintokerhot, eri läänien kesken seuraavasti:

Laani	Maaseudulla toimi			Kaupungeissa ym. toimi			
	Ryhmä	%	Jasenia	Ryhmä	%	Jasenia	%
Uudenmaan	31	23,3	17,9	101	76,7	82,1	
Turun ja Porin ..	38	32,7	28,9	78	67,3	71,1	
Hämeen	51	32,1	28,9	108	67,9	71,1	
Kymen	13	21,3	20,7	48	78,7	79,3	
Mikkelin	14	40,0	38,7	21	60,0	61,3	
Kuopion	64	53,8	57,7	55	46,2	42,3	
Vaasan	46	39,7	40,5	70	60,3	59,5	
Oulun	17	41,5	39,4	24	58,5	60,6	
Lapin	6	14,7	10,9	35	85,3	89,1	
Koko maa	280	34,1	32,2	540	65,9	67,8	

Näiden järjestöjen mukaan jaoteltuina, joiden alaisina tai yhteydessä opintokerhot toimivat, jakautuivat edellä mainitut opiskeluryhmät seuraavasti:

	Opintoryhmiä		miehiä	Jasenia naisia	yhteensä
	1949—50	1950—51			
SKDL:n osastojen	294	162	1 652	686	2 338
Sos.-dem. työväenyhd.	165	137	1 340	858	2 198
Ammattiosastojen	120	123	1 192	409	1 601
Sos.-dem. nuor.-os.	81	110	957	774	1 731

Sos.-dem. naisyhdl.	46	79	26	1 231	1 257
SKDL:n osastojen	107	72	647	336	983
Demokr. nuor.-os.	73	65	435	313	748
Demokr. naisyhdl.	24	22	24	312	336
V- ja U-seurojen	11	10	86	53	139
Pienviljelijäos.	9	8	102	63	165
SNS-osastojen	3	4	30	33	63
Sos.-dem. raittiosos.	4	4	34	41	75
Sivistystyöjärj.	5	4	29	19	48
Muiden järjestöjen	6	4	47	24	71
Itsenäisiä	18	16	220	141	361
Kaikkiaan	966	820	6 821	5 293	12 114

Opintokerhojen ainevalinta kolmena viimeksi kuluneena toimintakautena ilmenee seuraavasta, jossa järjestyksen määrääjäksi on otettu työkausi 1950—51.

	1948—49	1949—50	1950—51
Sosialismi ja työväenliike	336	245	184
Kunnallistieto	87	98	84
Sosiaalipolitiikka ja yhteiskunnallisen taloustiede	39	77	57
Kaunokirjallisuus ja kirjallisuuden historia	74	55	56
Sielutiede, siveysoppi, kasvatustiede ja itsekasvatus	56	37	50
Ammattiyhdistystieto	78	41	43
Järjestötehtävät	111	97	42
Valtiotieto, valtiollinen historia ja kansainväl. kys.	94	49	36
Yhteiskuntaoppi	60	53	35
Näyttämötaito ja juhlatoinn.	42	26	30
Suullinen esitystaito	35	39	28
Suomenkieli	18	17	26
Kotitalous	8	15	15
Ruotsinkieli	23	11	15
Kirjanpito	16	14	14
Luonnontieteet	—	7	13
Historia	—	12	10
Laskento ja mittaussoppi	7	5	7
Maatalousaineet	11	4	7
Esperanto	12	5	6
Englanninkieli	5	3	5

Venäjänkieli	1	1	5
Musiikki ja musiikkioppi	—	4	4
Espanjankieli	—	2	—
Muut aineet	48	26	20
Yleisohjelmaiset kerhot	50	23	28
Kaikkiaan	1 211	966	820

2. Opintokerhoille jaetut valtionavustukset 1951.

Valtionavustuksen jaossa 1951 jaettiin kirjoina annettua avustusta kaikkiaan 400 opintoryhmälle, yhteensä 339 000 markkaa, jolloin avustus 336 ryhmälle oli 900: —, 34 ryhmälle 650: — ja 29 ryhmälle 500: —. Edellisenä vuotena jaettiin kaikkiaan 477 opintoryhmälle yhteensä mk 405 000: —. Valtionavustusta hakiessaan ilmoittivat opintoryhmät joko ainoanaan tai pääaineenaan ryhtyvänsä opiskelemaan opintokautena 1951—52 seuraavia aineita:

Sosialismia ja työväenliikettä	72 opk.
Kaunokirjallisuutta	56 »
Kunnallistietoa	52 »
Järjestötehtäviä	35 »
Taloustiedettä	34 »
Suullista esitystaitoa, juhla- ja näyttämötaitoa	32 »
Yhteiskuntaoppia	32 »
Sielutiedettä ja kasvatustietoa	15 »
Keskustelukerhoja	8 »
Vieraita kieliä	8 »
Historiaa	7 »
Maataloutta	4 »
Musiikkia	4 »
Taidetta	4 »
Ammattiyhdistystietoa	6 »
Esperantoa	3 »
Kirjanpitoa	3 »
Kotitaloutta	3 »
Maantiedettä	3 »
Suomenkieltä	2 »
Laskentaa	1 »
Yleisohjelmaisia	11 »
Muita aineita	5 »

Yhteensä 400 opk.

Lääneittäin jakautuivat valtionapukerhot seuraavasti:

Uudenmaan lääni	79 opk.
Turun ja Porin lääni	56 »
Hämeen lääni	72 »
Kymen lääni	41 »
Mikkelin lääni	16 »
Kuopion lääni	53 »
Vaasan lääni	52 »
Oulun lääni	19 »
Lapin lääni	12 »

Yhteensä 400 opk.

Järjestöittäin jakautuivat valtionapukerhot seuraavasti:

Sos.-dem. ty.	86 opk.
SKP	80 »
Sos.-dem. naisliitto	57 »
Sos.-dem. Nuorisoliitto	44 »
SKDL	38 »
Ammattiosastot	35 »
SDNL	19 »
SNDL	12 »
Pienviljelijäosastot	5 »
Sos.-dem. raittiusliitto	4 »
SNS	2 »
V.- ja U-seurat	2 »
Itsenäisiä	7 »
Muita	9 »

Yhteensä 400 opk.

3. Kurssitoiminta.

Kertomusvuoden aikana on järjestetty seuraavat kurssit:

1 Keskuskurssit.

Kurssit	Paikka	Aika	Osanottajia	Luento- ja opastustunteja	Ohjaaja
Sosiaalihuollon ja kunnallishallinnon kurssit	Työv. Akat. Kauniainen	19—26/8	18	56	Arvi Kontula Sakari Kiuru PaaVo Niemi

Kurssit	Paikka	Aika	Osaottajia	Luento- ja opastustunteja	Ohjaaja
Yhteiskunta-tiedon kurssit (ruotsinkieliset)	»	»	30 (21 skand.)	24	Anna Bondestam Lars Lindeman
Merimiesten luot-tamusmies- ja opinto-ohjaaja-kurssit (suom. ja ruots. ryhmät)	Merimiesten Iomakoti Lohja	16— 27/10	28 (11 norjalainen)	129	Olavi Lindberg Urho Räsänen
Järjestötoimitsija- ja ammattikurssit (TSL ja Maa- ja sekatyöväen liitto)	Rovaniemi	26/10— 4/11	35	79	Väinö Vanhainen Kerttu Värn
»	Pielisensuu Ristisaari	7/12— 14/12	40	61	Toivo Kuronen Kerttu Värn
Yhteensä 5 keskuskurssit			151	349	

2. Paikalliskurssit.

Kunnalliskurssit (ABFs svenska sekret., ruots.)	Parainen	20—21/1	18	4	Lars Lindeman
Puhetaidon kurssit (H:gin tsj.)	Helsinki	1—4/2	25	10	Hannes Kasanen Kaisa Salonen
Puheenjohtajien ja sihteerien kurssit (H:gin tsj.)	»	5—9/2	32	10	Hannes Kasanen
Toimitsijakurssit (Sd. piirijärjestö)	Aura	helmik.	17	15	Olavi Lindberg
Opinto-ohjaajain kurssit (Porin tsj.)	Pori	11—16/2	23	15	Olavi Lindberg Arvi Kontula
Opinto-ohjaajain päiväkurssit (Kuopion tsj.)	Kuopio	18—23/2	10	33	Hannes Kasanen
Järjestötehtävien iltakurssi (Kuopion tsj.)	»	»	27	18	Hannes Kasanen

Kurssit	Paikka	Aika	Osaottajia	Luento- ja opastustunteja	Ohjaaja
Juhlatoiminnan kurssit (H:gin tsj.)	Helsinki	19/2— 2/3	29	20	Hannes Kasanen Anni Vallanti
Kunnalliskurssit (ABFs svenska sekret., ruots.)	Forsby	11/3	20	4	Anna Bondestam Lars Lindeman
Kirjanpidon kurssit	Helsinki	2—13/4	67	30	Hannes Kasanen
Merimiesten matematiikan kurssit (Merimiesten opintotoimikunta)	»	15/9— 15/11	12	32	Kaj Lang
Kirjanpidon kurssit (H:gin tsj.)	»	24/9— 12/10	28	36	Hannes Kasanen
Järjestötehtävien kurssi (ABFs svenska sekretariat, ruots.)	Helsinki	29— 30/10	10	2	Anna Bondestam Lars Lindeman
Ohjelmaohjaajien iltakurssit (Maa- ja sekatyöväen ao.)	Sahalahti	30/10— 3/11	27	12	Anni Vallanti
Opintotyökurssit (H:gin tsj.)	Helsinki	29— 31/10	6	6	Hannes Kasanen
Kunnalliskurssit (ABFs svenska sekret., ruots.)	Pietarsaari	2—4/11	39	6	Anna Bondestam Lars Lindeman
Järjestötehtävien ja kirjanpidon kurssit (Piela-veden tsj.)	Pielavesi	11/11— 16/11	13	55	Hannes Kasanen
Ohjelmaohjaajien iltakurssit (Sd. piiritoimisto)	Kajaani	16— 21/11	32	21	Anni Vallanti
Järjestötehtävien ja kirjanpidon kurssit (Kuopion tsj.)	Kuopio	18— 23/11	9	21	Hannes Kasanen
Puheenjohtajien ja sihteerien kurssit (H:gin tsj.)	Helsinki	26/11— 8/12	20	20	Hannes Kasanen

Kurssit	Paikka	Aika	Osanottajia	Luento- ja opastustunteja	Ohjaaja
Kunnalliskurssit (ABFs svenska sekret., ruots.)	Vaasa	1—2/12	14	6	Anna Bondestam Lars Lindeman
Kunnalliskurssit (ABFs svenska sekret., ruots.)	Loviisa	5—6/12	11	6	Anna Bondestam Lars Lindeman
Yhteensä 22 paikalliskurssit			489	382	

3. Opintopäivät.

Opintokerhopäivät (H:gin tsj.)	Helsinki	8/1	40	3	Hannes Kasanen
Opintokerhopäivät (Porin tsj.)	Ruosniemi	7/1	6	3	Olavi Lindberg
Metsätyöläisten opintopäivät	Teerisuo	6—9/3	24	12	Paavo Niemi
Metsätyöläisten opintopäivät	Naapurivaara	11—12/3	10	6	Paavo Niemi
Metsätyöläisten opintopäivät	Saaresmaki	13—14/3	10	6	Paavo Niemi
Opintokerhopäivät (Mikkelin tsj.)	Mikkeli	13—17/1	16	4	Paavo Niemi
Euran opintopäivät	Eura	16/9	15	6	Aaro Mäkelä Sakari Kiuru Olavi Lindberg
Rauman opintopäivät	Rauma	23/9	13	6	Urho Verho Oiva Valavaara Olavi Lindberg
Salon opintopäivät	Salo	30/9	7	6	Juhani Paasivirta Olavi Lindberg
Lahden opintopäivät (Työv. Kuvataidetoimikunta)	Lahti	7/10	40	4	Tapio Tapiovaara
Tampereen opintopäivät (Työv. Kuvataidetoimikunta)	Tampere	13/10	70	5	Sakari Saarikivi Kaisa Salonen Reino Viirilä

Kurssit	Paikka	Aika	Osanottajia	Luento- ja opastustunteja	Luennoitsija
Kuopion opintopäivät	Kuopio	14/10	21	6	Hillevi Kiviluoto Urho Väre Anni Vallanti
Vaasan opintopäivät	Vaasa	14/10	40	4	Arvi Hautamäki Paavo Niemi
Varkauden opintopäivät	Varkaus	21/10	10	4	Sakari Kiuru Anni Vallanti
Paikallisten järjestöjen opintopäivät	Äänekoski	21/10	23	3	Hannes Kasanen
Paikallisten järjestöjen opintopäivät	Jyskä	28/10	26	3	Hannes Kasanen
Jyväskylän opintopäivät	Jyväskylä	28/10	32	4	Oiva Valavaara Paavo Niemi
Imatran opintopäivät	Imatra	4/11	23	4	Sakari Kiuru Paavo Niemi
Valkeakosken opintopäivät (Työväen Kuvataidetoimikunta)	Valkeakoski	8/11	20	4	Kaisa Salonen K. Koroma
Kotkan opintopäivät	Kotka	10—11/11	24	6	Kaisa Salonen Sakari Kiuru T. O. Kivimäki
Rovaniemen opintopäivät (Työväen Kuvataidetoimikunta)	Rovaniemi	16/11	20	3	Kerttu Värn A. Ahtaja
Lieksan opintopäivät	Lieksa	18/11	14	4	Sakari Kiuru Olavi Lindberg A. Saarela-J:sson
Ruoveden opintopäivät	Ruovesi	18/11	29	4	Paavo Niemi
Kemin opintopäivät (Työväen Kuvataidetoimikunta)	Kemi	21/11	30	3	Kerttu Värn A. Ahtaja
Tornion opintopäivät (Työväen Kuvataidetoimikunta)	Tornio	25/11	25	2	Kerttu Värn

Kurssit	Paikka	Aika	Osanottajia	Luento- tunteja	Luennoitsija
Kuvataidetoimi- kunta)					A. Ahtaja
Hausjärven-Riihi- mäen opinto- päivät	Riihimäki	2.12	24	6	Arvi Hautamäki Urho Väre Paavo Niemi
Helsingin maalais- kunnan opinto- päivät	Korso	6-9.12	39	12	Hannes Kasanen
Turun opinto- päivät	Turku	9.12	31	6	Juhani Paasivirta Olli J. Uoti Olavi Lindberg
Forssan opinto- päivät	Forssa	9.12	21	4	Oiva Valavaara
Savion opinto- päivät	Laukaan Savio	10- 12.12	27	19	Hannes Kasanen
Kuhankosken opim. opinto- päivät	Kuhankoski	12- 13.12	18	7	Hannes Kasanen
Laukaan kkn opim. opinto- päivät	Laukaa k.	14- 16.12	7	6	Hannes Kasanen
Yhteensä 32 opintopäivät			755	175	

Kaikkiaan pidettiin 27 (edellisenä vuonna 31) kurssit ja 32 (7) opintopäivät, joilla yhteensä oli 1 395 (954) osanottajaa ja 910 (838) luento- ja opastustuntia. Liiton toimihenkilöt ovat tämän lisäksi avustaneet eri jäsenjärjestöjen ja useiden muiden järjestöjen kursseja luennomalla ja antamalla opastusta näillä kursseilla.

4. Liiton toimihenkilöiden matkat ja luennot.

Työväen Sivistysliiton toimihenkilöt ovat luennoineet liiton ja sen jäsenjärjestöjen tilaisuuksissa seuraavasti:

Toimistosihtööri Oiva Valavaara:	tuntia
opintotyö	39
yhdistystoiminta	51
työväenliikkeen historia	51
muut aiheet	6

Opintosihteeri Kaisa Salonen:	
psykologia ja kasvatustieteet	78
opintotyö ja muut aiheet	46
Opintosihteeri Sakari Kiuru:	
opintotyö	38
sosiaalipolitiikka	17
kansantaloustiede ja valtio-oppi	10
Opintoneuvoja Hannes Kasanen:	
järjestötehtävät	125
kirjanpito	106
opintotyö	40
muut aiheet	11
Opintoneuvoja Paavo Niemi:	
opintotyö	59
kunnalliset kysymykset	15
järjestötehtävät	7
suullinen esitystaito	11
kirjallisuus	2
Opintoneuvoja Anni Vallanti:	
suullinen esitystaito, näyttämötyö, juhla- ja kulttuuri	139
opintotyö	59
järjestötehtävät	6
muut aiheet	3
Opintoneuvoja Olavi Lindberg:	
opintotyö	73
kunnalliset kysymykset	8
järjestötehtävät	8
kokouskulttuuri ja puhetaito	7
muut aiheet	3
Opintoneuvoja Kerttu Värn:	
opintotyö	73
järjestötehtävät	23
sosiaalipolitiikka	5
muut aiheet	3
Yhteensä	1 122

Tilastossa esiintyvien luento- ja opastustuntien lisäksi ovat *opintoneuvojat* varsinaisena työnään suorittaneet jatkuvia kerhokäyntejä ja suoranaista neuvontatyötä.

Matkat.

Toimistos sihteeri Oiva Valavaara	26	matkaa, yht.	56	matkapäivää
Opintosihteeri Kaisa Salonen	25	»	»	46
Opintosihteeri Sakari Kiuru	22	»	»	66
Opintoneuvoja Hannes Kasanen	9	»	»	61
» Paavo Niemi	21	»	»	157
» Anni Vallanti	42	»	»	131
» Olavi Lindberg	35	»	»	196
» Kerttu Värn	29	»	»	182

Yhteensä 209 matkaa, yht. 895 matkapäivää

XIV. Kirjeopisto

Kirjeopistossa opiskeli v. 1951 2 656 (v. 1950 2 552) yksinopiskelijaa ja 746 (v. 1950 867) opintokerhoa, joissa yhteensä oli jäseniä 7 475 (v. 1950 8 653), joten kirjeopiston johdolla opiskelevia on ollut kaikkiaan 10 131 (v. 1950 11 205).

Yksinopiskelijoista on 339 opiskellut Ammattiyhdistysopiston v:n 1952 kesäkurssin valmistuskurssia, 300 Ammattiyhdistysopiston v:n 1951 kesäkurssin valmistuskurssia, 285 varhaisnuorten ohjaajan kirjukurssia, 174 Ammattiyhdistysopiston valmistuskurssia, 135 Työväen Akatemian valmistuskurssia, 115 ammattiosastojen kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 106 suomenkieltä, 99 järjestötehtävien peruskurssia, 86 kunnallistietoa, 79 luottamusmiesten tehtäviä, 72 Suomen Metallityöväen liiton kesäkurssin valmistuskurssia, 66 Sirola-opiston valmistuskurssia, 60 sosialismin perusteita, 55 ruotsinkieltä, 53 opinto-ohjaajan tehtäviä, 47 Suomen Rautatieläisten liiton kurssin valmistuskurssia, 45 sosialidemokratian ohjelmaa ja menettelytapoja, 44 ammattiyhdistystietoa, 44 työväenyhdistysten kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 43 Demokraattisten Nuorten peruskurssia, 41 laskentaa, 41 paperiteollisuustyöntekijäin kurssia, 34 psykologiaa, 29 puhetaitoa, 26 merimieskurssia, 25 suullista esitystaitoa, 25 venäjänkieltä, 22 englanninkieltä, 17 sanomalehtien kirjeenvaihtoa, 16 työläinsäädäntöä, 13 esperantoa, 11 sos.-dem. naisliikettä, 11 kansantaloutta, 11 kansimieskurssia, 11 asiakirjain laatimista, 10 Työn Nuorten peruskurssia, 6 sosiaalipolitiikkaa, 6 kauppatyölainsäädäntöä, 6 sähkötekniikan alkeita, 6 näyttelijätaidon kurssia, 6 Maa- ja sekatyöväen liiton kurssia, 6 espanjankieltä, 5 materialistisen historiankäsityksen alkeita, 4 SKDL:n ohjelmaa ja menettelytapoja, 4 rautatiekirjekurssia, 3 liikealan ammattiopintoja, 3 Suomen valtiolainsäädäntöä, 2 SLTL:n jäsenmaksurahastajan kirjukurssia, 2 teollista demokratiaa, 1 mittansoppia, 1 kodinhoitoa, 1 maanviljelysoppia,

1 työväenliikkeen historiaa, 1 SLTL:n periaateohjelmaa, 1 metsä- ja uittotyöväen kurssia, 1 opintosuunnitelmaa Arkitaide- Maailman-taide.

Opintokerhoista on 121 (opiskelijoita 1 173) opiskellut Demokraattisten Nuorten peruskurssia, 87 (opiskelijoita 886) kunnallistietoa, 54 (489) varhaisnuorten ohjaajan kirjukurssia, 51 (507) järjestötehtävien peruskurssia, 37 (399) ammattiyhdistystietoa, 29 (270) SKDL:n ohjelmaa ja menettelytapoja, 25 (266) suomenkieltä, 24 (244) Työn Nuorten peruskurssia, 24 (205) opinto-ohjaajan tehtäviä, 23 (229) suullista esitystaitoa, 22 (224) ammattiosastojen kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 21 (186) työväenyhdistysten kirjanpitoa ja taloudenhoitoa, 20 (195) sosialidemokraattista naisliikettä, 20 (218) englanninkieltä, 17 (188) rautatiekirjekurssia, 16 (189) työläinsäädäntöä, 16 (142) laskentaa, 15 (162) psykologiaa, 14 (148) luottamusmiesten tehtäviä, 12 (111) sosialismin perusteita, 11 (108) teollista demokratiaa, 10 (111) näyttelijätaidon kirjukurssia, 8 (87) materialistisen historiankäsityksen alkeita, 8 (76) ruotsinkieltä, 7 (69) sosialidemokratian ohjelmaa ja menettelytapoja, 6 (67) puhetaitoa, 6 (67) merimieskurssia, 6 (51) Maa- ja sekatyöväen liiton kurssia, 4 (44) kodinhoitoa, 3 (44) Ammattiyhdistysopiston valmistuskurssia, 3 (29) asiakirjain laatimista, 3 (32) kansantaloutta, 3 (27) venäjänkieltä, 3 (29) espanjankieltä, 2 (16) tuotantokomiteat-kurssia, 2 (27) maanviljelysoppia, 2 (18) Työväen Akatemian valmistuskurssia, 2 (17) sähkötekniikan alkeita, 2 (19) sosialismin aatehistorian ja teorian kurssia, 1 (22) työväenliikkeen historiaa, 1 (23) puutarhaoppia, 1 (6) sanomalehtien kirjeenvaihtoa, 1 (6) Sirola-opiston valmistuskurssia, 1 (8) paperiteollisuustyöntekijäin kurssia, 1 (14) sosiaalipolitiikkaa, 1 (9) esperantoa.

Kuluneen vuoden aikana ilmoittautui 1 503 (v. 1950 1 111) uutta yksinopiskelijaa ja 213 (v. 1950 206) opintokerhoa kirjeopistoon. Kirjekurssinsa loppuun suoritti 435 (v. 1950 381) yksityistä opiskelijaa ja 70 (v. 1950 114) opintokerhoa, joissa oli opiskelijoita 832. Opintonsa loppuun suorittaneiden oppilaiden lukumäärä oli yhteensä 1 267 (v. 1950 1 649).

XV. Julkaisutoiminta

1. Työläisopiskelija.

Liiton äänenkannattaja Työläisopiskelija ilmestyi v. 1951 säännöllisesti kerran kuukaudessa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, yhteensä 9 numeroa, joissa kaikkiaan oli 186 (v. 1950 209) sivua. Lehden painos on ollut keskimäärin 3 000 kpl. Vapaakappaleina on lehteä jaettu liiton edustajiston ja toimikunnan jäsenille ja jäsenjärjestöjen

toimistoihin yhteensä 541 vuosikertaa ja liiton jäsenjärjestöjen perusjärjestöille alennettuun hintaan tilaamana 1152 vuosikertaa, minkä lisäksi lehteä on tilattu 300 mk:n hinnasta vuosikerta. Näitä tilauksia on ollut syyskaudella 526.

Lehdestä on liitolle vähäisen levikin vuoksi koitunut 219 090 markan tappio.

2. Opaskirjaset, opintosuunnitelmat ja kirjekurssit.

Kuluneen vuoden aikana on liitto jatkuvasti julkaissut pieniä mainoslehtisiä ja uusinnut yleisiä ohjelehtisiä ja kerhopapereita. Tämän lisäksi on julkaistu seuraavat uudet opintosuunnitelmat ja kirjekurssit:

a) Opintosuunnitelmat:

Laat. *Arvi Kontula*: *Kunnan sosiaalihuolto*, uusi painos 300 kpl.

Laat. *Kaisa Salonen*: *Ignazio Silone: Leipä ja viini*, kaunokirjallinen opintosuunnitelma, 400 kpl.

Laat. *Lilli Pohjola*: *Lauri Viita: Moreeni*, kaunokirjallinen suunnitelma, 100 kpl.

b) Kirjekurssit:

Metsä- ja uittotyöväen kurssi, uusinnut Maa- ja sekatyöväen liitto, opk. 4—7.

Työn Nuorten peruskurssi, laat. S. Sosialidemokraattinen Nuorisoliitto, opk. 3—5.

Sosialismin aatehistoria ja teoria, laat. Veikko Lahtinen, 9 opk.

Ammattiyhdistysopiston kesäkurssin valmistuskurssi, laat. SAK, 4 opk.

Jokamiehen kielitaito, laat. Kaisa Salonen, 5 opk.

Paperiteollisuustyöntekijäin kurssi, laat. Paperiteollisuudentyöntekijäin liitto, 8 opk.

Kunnallistieto II (huoltotoiminta), uusinnut Terttu Hautamäki-Hiltunen, 8 opk.

Ruotsi I, laat. Xenia Parros, opk. 1—6.

Opinto-ohjaajan tehtävät, uusinnut Hannes Kananen, 6 opk.

Puhelaito, uusinnut Anni Vallanti, 7 opk.

Työväen Akatemian valmistuskurssin laskento, 4 opk.

Kunnallistieto I (kunnallislaki), uusinnut Aaro Mäkelä, 8 opk.

Kaikkiaan on uusittu ja valmistettu 3 opintosuunnitelmaa ja 12 kirjekurssia.

XVI. Opetuselokuvien ja rainojen käyttö

Toimintavuoden aikana on kaikille opintoneuvojille hankittu rainaheitin. Samoin on pyritty saamaan liitolle oma rainavarasto ja rainoja onkin jo noin 100. Lisäksi on liiton toimisto välittänyt kahdeksalle työväen sivistystyöjärjestölle rainakoneen.

Syksyllä sai liitto lahjana yhden niistä äänielokuvakoneista, jotka Yhdysvaltain lähetystön välityksellä hankittiin ASLA-varoilla maamme kouluille ja opetuslaitoksille.

XVII. TSL:n edustus yleisluontoisissa kokouksissa, järjestöissä ja toimikunnissa

Paitsi jäsenjärjestöjensä edustajakokouksissa, eräiden järjestöjen merkijuhlissa ja neuvottelukokouksissa on liitto kuluneen vuoden aikana ollut edustettuna: Valtion Kansansivistyslautakunnassa edustajina Yrjö Kallinen ja Nestori Parkkari; Valtion Kirjastotoimikunnassa Lyyli Takki; Helsingin Yliopiston Kansansivistystoimikunnassa Arvi Hautamäki, varalla Kaisa Salonen; Kansansivistystyön Maailmanliiton Suomen osaston edustajistossa Arvi Hautamäki ja saman johtokunnassa Xenia Parros; Sivistysjärjestöjen Kansankonservatorion hallintoneuvostossa Liisa Mustonen, Väinö Pesola ja Vilho Juurelma; Työväen Akatemian hallintoneuvostossa Oiva Valavaara; Työväen Akatemian, Ammattiyhdistysopiston ja Väinö Voionmaan Opiston johtokunnassa Arvi Hautamäki; Suomalaisen Kirjallisuuden edistämisrahaston valtuuskunnassa humanistisessa osastossa Lyyli Takki, varalla Sylvi-Kyllikki Kilpi sekä saman yhteiskunnallisessa osastossa R. H. Oittinen, varalla Kaisa Salonen; Yhteismainos Oy:ssä, Ohjelmapalvelu Oy:ssä ja Kansan Elokuva Oy:ssä Arvi Hautamäki; Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajistossa Annikki Saarela-Johansson; Neuvostoinstituutin johtokunnassa Arvi Hautamäki; Suomen Akatemian lautakunnassa R. H. Oittinen; Suomen Ylioppilaskuntien liiton yhteistyötoimikunnassa Annikki Saarela-Johansson ja Kaisa Salonen; Suomi-Neuvostoliitto-Seuran kasvatustieteellisessä toimikunnassa Arvi Hautamäki ja Kaisa Salonen; Svenska Medborgarhögskolan'in hallituksessa Anna Bondestam; Yhteiskunnallisen Korkeakoulun valtuuskunnassa Yrjö Kallinen, varalla Väinö Liukkonen ja saman hallituksessa Arvi Hautamäki sekä Työväen matkailuliiton edustajistossa Pekka Railo, Oiva Valavaara, Xenia Parros ja Kirsti Kaukolampi.

XVIII. Kansainvälinen toiminta

Pohjoismaiden sivistysliittojen konferenssi pidettiin kuluneena vuotena Norjassa Dombås'n turistihotellissa helmikuun 2—4 p:n välisenä aikana. Liittoa edusti konferenssissa varapuheenjohtaja R. H. Oittinen, sihteeri Arvi Hautamäki ja ruotsinkielisen sihteeristön sihteeri Anna Bondestam.

Unescon toimesta järjestettiin Pariisissa 18—24.4 sivistysliittojen konferenssi, jossa liittoa edusti varapuheenjohtaja R. H. Oittinen.

Ruotsin ABF:n (työväen sivistysliitto) konferenssissa 18—19.5 edusti liittoa opintosihteeri Sakari Kiuru.

Voksin kutsumana oli Suomesta 17.5—3.6 opettajain retkikunta tutustumassa Neuvostoliiton kouluoloihin ja liittoa edusti tällä retkellä pääsihteeri Arvi Hautamäki.

Liiton puheenjohtaja Yrjö Kallinen oli 4 kuukautta kestäneellä opintomatalla USA:ssa mm. perehtyen Yhdysvaltojen aikuiskasvatukseen.

Kansainväliseen työväen sivistysliittojen ns. Holly-Royde-kurssiin Englannissa, Manchesterissa 6.1—31.3 välisenä aikana osallistuivat suomalaiset Kerttu Saarela, Aarne Leskinen ja Kosti Huuhka. Opetusministeriö oli myöntänyt osallistujille apurahan.

Geneven pohjoismaisen kansanopiston kesäkursseihin 27.5—21.7 välisenä aikana osallistui neljä suomalaista: Terttu Hautamäki-Hiltunen, Ulla Tiilikainen, Xenia Parros ja Bertel Nybergh. Myöskin tämän kurssin kustannuksien peittämiseksi myönsi Opetusministeriö apurahan.

Varsinaista kurssilaisvaihtoa järjestettiin Ruotsin, Norjan ja Tanskan sivistysliittojen kanssa. Ruotsin ABF:n eri kursseilla olivat liiton taholta Oskar Nygren, Arne Lindfors, Väinö Huuskonen, Anneli Jalo, Aino Hyvönen, Tyyne Paasivuori, Johannes Hurin, Viking Andersson ja Sirkka Joutsimäki, Norjan AOF:n kursseilla Toivo Kaiponen, Meeri Kalavainen, Veikko Lahtinen, Sakari Kiuru ja R. Katila ja Tanskan AOF:n kursseilla Harry Lindgren ja Sylvi Lindgren.

Vastavuoroisesti oli TSL:n ruotsinkielisen sihteeristön järjestämällä kursseilla Ruotsista 10, Norjasta 5 ja Tanskasta 5 osanottajaa.

Työväen Sivistysliitto on työväen sivistysliittojen kansainvälisen liiton (The International Federation of Workers' Educational Associations) jäsen ja kiinteässä kirjeenvaihtoyhteydessä asianomaisen liiton kanssa.

Suomi-Neuvostoliitto-Seuran kautta on hitto jatkuvasti ollut yhteydessä Neuvostoliiton kulttuurijärjestöön Voksiin.

XIX. Liiton hallinnassa olevat rahastot

Liiton hallinnassa olevien Työväen Sivistysrahaston ja Johan Soinisen rahaston varainhoidosta, kartuttamisesta ja korkovarain käytöstä mainittakoon seuraavaa:

Työväen Sivistysrahaston pääomavarat olivat 1.1.1951 mk 921 445: —. Korkotulot vuoden 1951 aikana olivat mk 70 000: —, minkä lisäksi rahastoon siirrettiin liiton arpajaistuloista mk 78 555: —. Vuoden aikana myönnettiin opiskelua varten apurahoja mk 35 000: —, joten rahaston kokonaisvarat 31.12.1951 olivat mk 1 035 000: —.

Johan Soinisen rahaston varat 1.1.1951 olivat mk 92 522: —. Korkotulot vuoden 1951 aikana olivat mk 6 476: —, joten kokonaisvarat 31.12.1951 olivat mk 98 998: —.

XX. Liiton talous

Liiton taloudellinen asema kertomusvuoden päättyessä ja taloudellisen toiminnan yksityiskohtainen tulos vuonna 1951 ilmenevät seuraavasta:

Omaisuuksien tila.

Tilastavaa:

I Varsinaisen omaisuus

A Rahoitusomaisuus

1. Rahat ja pankkisaatavat	4 446 944: —
2. Tilisaamiset	2 078 785: —

B. Vaihto-omaisuus

1. Kirjavarasto	1: —
-----------------------	------

C Käyttöomaisuus

Aineellinen

1. Kalusto	1: —
Lisäys v. 1951	121 870: —
	121 871: —
Poisto v. 1951	121 870: —
	1: —
2. Kirjasto	1: —
Lisäys v. 1951	9 104: —
	9 105: —
Poisto	9 104: —
	1: —

3. Muu käyttöomaisuus

Arvopaperit	853 313: —
-------------------	------------

mk	7 379 045: —
----	--------------

Vastattavaa:

I Vieras pääoma		
A Lyhytaikainen		
1. Tilivelat	205 879: —	
II Rahastot		
Työväen Sivistysrahasto	921 445: —	
Siirr. arpajaistuloista	78 555: —	
	1 000 000: —	
Annettu avustuksia	35 000: —	
	965 000: —	
Korkotuloja	70 000: —	1 035 000: —
Joh. Soinisen rahasto	92 522: —	
Korkotuloja	6 476: —	98 998: —
III Siirtyvät erät		
Käyttämättömiä avustusvaroja	467 051: —	
Varattujen varojen tili	4 182 720: —	4 649 771: —
IV Oma pääoma		
Puhdas omaisuus 1.1.1951	1 194 684: —	
Tilikauden ylijäämä	194 713: —	1 389 397: —
	mk 7 379 045: —	

Tulostase.

Kulut:

I Varsinaiset kulut	
1. Palkat ja palkkiot	4 841 406: —
2. Vuokrat	426 441: —
3. Korkomenot	76 476: —
4. Poistot	704 974: —
5. Muut varsinaiset kulut:	
Posti- ja puhelinkulut	240 176: —
Painatuskulut	104 284: —
Toimistokulut	410 200: —
Matkakulut	536 059: —
Ilmoitukset ja sanomalehdet	64 228: —
Ulkomainen edustus ja oppilasvaihto	379 082: —
Kurssikulut	89 588: —
Sekalaiset kulut	493 163: —

Työläisopiskelijan tappio	219 090: —
Kirjeopiston tappio	106 480: —
Kuvataidetoimikunnan tappio	5 830: —
II 6. Erilaisia avustusvaroja:	
Valtakunnan syrjäseutujen opintovaroja	275 000: —
Valtion opintokerhovaroja	1 784 000: —
Valtion luentovaroja	530 000: —
Merimiesten opintotoimikunnan varoja	1 308 179: —
Metsä- ja uittotyöväen opintovaroja	360 000: —
Metsätyömaiden siirtokirjaston varoja	150 000: —
Työväenliikkeen kansansivistysopillisen tutki-	
mustoimikunnan varoja	146 595: —
Työväen Kuvataidetoimikunnan varoja	54 770: —
Ent. Karjalan Kannaksen Rahaston varoja ..	40 000: —
III Tilikauden ylijäämä	194 713: —
	mk 13 540 734: —

Tuotot:

I Varsinaiset tuotot:

1. Tuotot	
Kirjojen välityksestä	127 424: —
Luentotilauksmaksuista	6 300: —
2. Korkotuotot	328 955: —
3. Muut varsinaiset tuotot:	
Jäsenmaksut	3 444 511: —
4. Valtionavustukset:	
Liiton varsinainen valtionapu ...	4 985 000: —
Valtakunnan syrjäseutujen opin-	
tovaroja	275 000: —
Valtion opintokerhovaroja	1 784 000: —
Valtion luentovaroja	530 000: —
Metsä- ja uittotyöväen opintovar.	360 000: —
Työv. Kuvataidetoim. varoja	54 770: —
Työväenliikkeen kansansivistys-	
opillisen tutkimustoimik. varoja	146 595: —
	8 135 365: —
5. Merimiesten opintotyöhön:	
Kauppa- ja teollisuusministeriöltä	650 000: —
Sosiaaliministeriöltä	80 000: —
Valtiokontt. urheilutoimintaan ...	200 000: —
S. Merimies-Unionilta	200 000: —
Jenny ja Antti Wihurin rahast. ...	178 179: —
	1 308 179: —

6. Erilaisia avustusvaroja:

Ent. Karjalan Kannaksen Rahastolta	40 000: —
Metsämiesten Säätiöltä	150 000: —
	<u>mk 13 540 734: —</u>

Helsingissä maaliskuun 10 p:nä 1952.

Työväen Sivistysliiton toimikunta.

Yrjö Kallinen
puheenjohtaja.

Arvi Hautamäki
sihteeri.

Tilintarkastuslausunto

Työväen Sivistysliiton r.y. 16.5.1951 pidetyn edustajiston kokouksen valitsemina olemme suorittaneet liiton sekä sen toimintaan liittyvien eri toimialojen vuoden 1951 tilien tarkastuksen. Allekirjoittanut Saarimaa on lisäksi osallistunut vuoden varrella toimitettuihin tilinpäätöksen tarkastuksiin. Tarkastuksen perusteella esitämme seuraavaa:

1. Tilinavaus oli oikea.
2. Tilimerkinnät olivat oikeat ja hyväksyttävien tosittain varmennetut.
3. Käteiskassa on vuoden varrella toimitetuissa tarkastuksissa ollut kirjanpidon mukainen.
4. Pankkitilien saldot olivat yhdenmukaiset pankkien ilmoitusten kanssa. Arvopaperit ja obligaatit olivat tallessa.
5. Omaisuus- ja velkaerät samoin kuin liiton omat pääomat vastasivat tilinpäätökseen merkittyjä määriä.
6. Palovakuutukset olivat kunnossa.
7. Kirjanpito on tarkoituksenmukaisesti järjestetty sekä hyvin huolellisesti hoidettu.

Tutustuimme vielä edustajiston ja toimikunnan kokousten pöytäkirjoihin sekä muihin liiton toimintaa koskeviin asiapapereihin ja saimme sen käsityksen, että liiton asioita on hoidettu sääntöjen ja edustajiston kokousten ohjeiden mukaisesti.

Tarkastuksen perusteella ehdotamme,

että tilinpäätös vahvistettaisiin ja
että tili- ja vastuuvuokkaille myönnettäisiin vastuuvapaus vuodelta 1951.

Helsingissä huhtikuun 8. päivänä 1952.

F. Sundqvist.

Artturi Saarimaa.

KKn määräämä tilintarkastaja.